

TransformMe

TRANSFORM ME: DEVELOPING SOCIAL INCLUSION OF ADULTS AS TRANSFORMATIONAL LEARNERS

(ROZVOJ SOCIÁLNEHO ZAČLENENIA
DOŠPELYCH AKO TRANSFORMATÍVNYCH
UČIACICH SA)

PROJEKT Č.° 2022-1-TR01-KA210-ADU-000083564

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej komisie. Podpora Európskej komisie na vydanie tejto publikácie nepredstavuje schválenie jej obsahu, ktorý vyjadruje výlučne názory jej autorov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

CIELE

Realizáciou tohto projektu chceme poskytnúť dospelým účastníkom vzdelávania vo vzdelávacích inštitúciách a organizáciách pre dospelých, vzdelávateľom dospelých, správcom vzdelávacích inštitúcií pre dospelých a mimovládnych organizácií pre dospelých, zamestnancom a riadiacim pracovníkom malých a stredných podnikov a dobrovoľníkom inštitúcií pre dospelých možnosť pochopiť význam transformatívneho vzdelávania, rozvíjať ich schopnosť spolupracovať s inými vzdelávacími inštitúciami pre dospelých v Európe a zlepšiť sociálnu participáciu dospelých v spoločnosti.

AKTIVITY

- Získanie poznatkov o teóriách, modeloch a postupoch vzdelávania dospelých.
- Predstavenie súčasnej situácie v zúčastnených krajinách.
- Vytvorenie rámca transformatívnych vzdelávacích postupov.
- Organizovanie stretnutí zameraných na skúsenosti pre dospelých študentov, pedagógov a administrátorov.
- Výmena osvedčených postupov, spolupráca v oblasti sociálneho začlenenia a komunitných otázok.
- Zvyšovanie vzdelávacích kapacít organizácií vzdelávania dospelých.

VÝSLEDKY

- Umožniť pedagógom a administratívnym pracovníkom vzdelávacích inštitúcií pre dospelých osvojiť si stratégie transformatívneho učenia.
- Umožniť dospelým študentom pochopiť transformatívne vzdelávanie.
- Zvýšiť účasť dospelých učiacich sa na spoločenskom živote.
- Rozšíriť možnosti európskej spolupráce vo vzdelávacích inštitúciách pre dospelých.
- Lepšie začlenenie dospelých do života ako transformujúcich sa žiakov prispieva k ich sociálnemu rozvoju a umožňuje im vytvárať harmonické prostredie.

PARTNERI

TURECKO

GUZELBAHCE HALK EGITIMI MERKEZI MUDURLUGU
www.guzelbahcehem.meb.k12.tr

Guzelbahce Halk Eğitim Merkezi je verejné vzdelávacie centrum, ktoré bolo oficiálne zriadené v meste Guzelbahce tureckej provincie Izmir. Bolo založené s cieľom uspokojovať vzdelávacie potreby mladých ľudí a dospelých. Jeho hlavnými činnosťami sú:

1. Programy odbornej technickej prípravy: Študenti v rámci nich nadobúdajú pracovné návyky, z pasívnych príjemcov sa z nich stávajú aktívni producenti, nadobúdajú vedomosti a zručnosti potrebné na začatie vlastného podnikania. Na druhej strane sa organizujú s cieľom rozvíjať zamestnancov s určitým povolaním alebo tých, ktorí sa chcú v určitom povolani vyučiť, pripraviť ich na inovácie a poskytnúť im odbornú prípravu, vďaka ktorej sa z nich stanú zamestnanci, ktorých potrebuje trh práce.

2. Sociálno-kultúrne programy a prax: Tieto programy sa organizujú s cieľom zvýšiť kultúrnu úroveň spoločnosti a podporiť sociálny a kultúrny rozvoj jednotlivcov, rozvíjať talenty v oblasti kultúry a umenia, rozvíjať výmenu v kultúrnej a umeleckej oblasti na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni a propagovať kultúrne hodnoty.

SLOVENSKO

Topcoach
www.topcoach.sk

Topcoach je malý a stredný podnik v oblasti vzdelávania dospelých. Zameriavame sa na školenia, workshopy a keynotes pre jednotlivcov (segment B2C), ako aj firmy (segment B2B). Máme bohaté skúsenosti s navrhovaním školení a workshopov, so vzdelávaním dospelých a mládeže, ako aj s ich realizáciou. Vytvorili sme aj vlastný produkt - akadémiu pre budúcich lídrov - NewLeaders Academy a koncept keynote, ktorý predstavuje témy soft-skills - leTalks.

Podieľali sme sa na spolupráci s univerzitou pri realizácii nášho projektu líderstva pre študentov MBA. Medzi naše najnovšie spolupráce patrí aj partnerstvo s Nadáciou Tomáša Baťa z Českej republiky, ktorej cieľom je predstaviť slovenskému publiku filozofiu a semináre spoločnosti Baťa.

Máme skúsenosti aj s projektmi Erasmus Plus, a to ako partner (28 projektov), ako aj vedúci partner (2 projekty).

SLOVINSKO

VEDOMA
www.vedoma.si

VEDOMA je súkromná nezisková organizácia, ktorá sa zameriava na neformálne vzdelávanie v oblasti podnikania, zamestnanosti, životného prostredia, národného a kultúrneho dedičstva. Organizácia organizuje podujatia, workshopy a stretnutia, ktoré vyhovujú špecifickým požiadavkám cieľových skupín vrátane mladých jednotlivcov, žien, podnikateľov a nezamestnaných, pričom pokrývajú základné oblasti činnosti, ako aj celoživotné vzdelávanie. VEDOMA sa aktívne podieľa na tvorbe plánov rastu a rozvoja miestnych komunít, podnikov, poľnohospodárskych podnikov, združení a iných organizácií.

Organizácia má bohaté skúsenosti s rôznymi európskymi a národnými projektmi, ktoré pokrývajú celý rad oblastí vrátane športu a zdravia, kompetencií v oblasti sociálneho manažmentu podnikov, európskej gramotnosti a občianskeho vzdelávania, vzdelávania učiteľov, zvyšovania odolnosti učiteľov voči stresu, rastu podnikov a investícií, inovácií, rozvoja začínajúcich podnikov, sociálnych aktivít, poľnohospodárstva a doplnkových činností na farmách, rozvoja vidieckych oblastí a ekologického cestovného ruchu.

TALIANSKO

EduVita
www.eduvita.it

EduVita je vzdelávacie, kultúrne a medzigeneračné centrum v srdci mesta Lecce v južnom Taliansku, ktoré bolo založené v roku 2019.

EduVita je miestom, kde sa spája minulosť, prítomnosť a budúcnosť: vytvára príležitosti na vzdelávanie s cieľom zlepšiť kvalitu života starších a mladých ľudí prostredníctvom medzigeneračného dialógu. Pôsobí na miestnej aj medzinárodnej úrovni a zúčastňuje sa na výskumných programoch a programoch mobility Erasmus+ v oblasti vzdelávania dospelých.

EduVita sa zameriava na pedagogický výskum, inováciu vyučovacích a vzdelávacích procesov, navrhovanie vzdelávacieho prostredia a vývoj nových metodík založených na prístupoch vzdelávania dospelých a medzigeneračného vzdelávania.

POHĽAD NA VZDELÁVANIE V DOSPELOSTI

Dospelosť sa dlho definovala ako vek úspechov; dospelý človek mal zvyčajne jasne zafinovanú identitu, potrebné nástroje na to, aby čelil každodennému životu, dospelý človek disponoval vedomosťami. Z týchto dôvodov bolo vzdelávanie spočiatku koncipované tak, že sa spájalo s prvými fázami života alebo sa obmedzovalo výlučne na profesionálnu aktualizáciu.

V priebehu rokov sa potreby spoločnosti vyvíjali smerom k schopnejšiemu jedincovi, ktorý musí byť schopný čeliť zložitosti skutočného života. Preto mali dospelí potrebu preorientovať svoje rozhodnutia, získať nové zručnosti a nové nástroje na znovunájdenie vlastnej existencie. Celoživotné vzdelávanie sa následne stalo zdrojom úspechu a osobného rozvoja, zamestnateľnosti, sociálneho začlenenia, udržateľného životného štýlu, plodného života v pokojnej spoločnosti, vedenia života s ohľadom na zdravie a podpory aktívneho občianstva. Aj územné politiky boli aktívne a začali zvyšovať povedomie ľudí o celoživotnom vzdelávaní, ktoré bolo v roku 2006 definované ako kľúčová kompetencia potrebná na reakciu na neustále sa meniace požiadavky spoločnosti.

Humanistická psychológia zastáva názor, že cieľom ľudských bytostí je osobný úspech a rozvoj ich vlastného potenciálu a práve pre tieto ciele vzdelávanie dospelých umožňuje a podporuje osobný úspech jedinca. Vzdelávanie dospelých sa zameriava na oceňovanie skúseností, ľudského vnútra, hlbšieho významu, ktorý predstavujú skúsenosti pre každého z nich. Učenie znamená:

- možnosť využiť príležitosti na obohatenie a osobný rast,
- mať k dispozícii nástroje na dosahovanie svojich cieľov a rozhodovať sa vo svoj prospech,
- pochopiť rôzne možnosti a vybrať si tie, ktoré najlepšie zodpovedajú našim individuálnym potrebám.

TEÓRIE VZDELÁVANIA DOSPELÝCH

Význam vzdelávania dospelých potvrdzujú viaceré pedagogické teórie. Medzi odborníkov, ktorí významne prispeli k definovaniu vzdelávania dospelých, patria:

KNOWLES

definoval svoju andragogickú perspektívu; oblasť poznania, ktorá skúma, ako sa vek dospelých týka vzdelávacích procesov, a poskytuje praktické podnety na náležité udržanie a uľahčenie procesov vyučovania a učenia sa dospelých.

Knowles uvádza šesť predpokladov, z ktorých vychádza vzdelávanie dospelých:

1. **Sebachápanie.** Dospelí študenti majú sebachápanie. To znamená, že sú autonómni, nezávislí a samostatní.
2. **Učenie sa zo skúseností.** Skúsenosti ako bohatý zdroj učenia. Dospelí sa učia zo svojich predchádzajúcich skúseností. Sú teda dobrou zásobárňou pre učenie.
3. **Ochota učiť sa.** Dospelí majú tendenciu orientovať sa na učebné látky, ktoré sú pre nich dôležité. Ich ochota učiť sa nové veci vo veľkej miere súvisí s ich relatívnym využitím.
4. **Okamžité uplatnenie.** Vzdelávanie dospelých sa orientuje skôr na okamžité uplatnenie ako na budúce využitie. Učenie sa dospelých je orientované skôr na úlohy, život a problémy.
5. **Vnútoraná motivácia.** Dospelí sú viac motivovaní vnútornými osobnými faktormi než vonkajšími podnetmi a tlakmi.
6. **Potreba vedieť.** Dospelí učiaci sa potrebujú poznať hodnotu toho, čo sa učia, a poznať dôvody, prečo je potrebné sa to naučiť.

PAULO FREIRE

definoval vzdelávanie ako koreláciu s individuálnym a kolektívnym konaním jedinca, konkrétne s historickým jedincom, ktorý transformuje seba a sociálny kontext odstraňovaním príčin, ktoré vyvolali potrebu vzdelávania. Podľa Freireho sa jedinec, ktorý je v procese vzdelávania, najmä dospelý, usiluje pochopiť spôsob, akým sociálne štruktúry ovplyvnili jeho spôsob myslenia, a rozvíjať proces sebaidentifikácie, ktorý mu umožňuje rozpoznať svoju vlastnú silu a svet. Preto za nevyhnutný krok považuje „vedomenie“: proces individuálneho uvedomovania, ktorý nám umožňuje uvažovať a konať podľa vlastných obmedzení a zdrojov. Človek, ktorý si uvedomuje, čo môže alebo nemôže robiť; spoločnosť, ktorá rešpektuje jeho dôstojnosť a slobodu.

MEZIOROW

vypracoval „teóriu transformatívneho učenia“ a zastával názor, že každý človek funguje v rámci systému významov, zložitej a dynamickej štruktúry presvedčení, psychokultúrnych teórií a predsudkov, ktoré interpretujú a sprostredkujú individuálnu skúsenosť a skresľujú jeho vnímanie reality. Aby sa tieto predsudky prekonali a začal sa proces vzdelávania, musí sa uskutočniť kritická reflexia, aby sa významy, ktoré sa predtým prijali, zhodnotili a preformulovali tak, aby umožnili inkluzívnejšiu perspektívu myslenia.

PETER JARVIS

bol humanistický odborník, ktorý analyzoval učenie prostredníctvom životných skúseností. Model procesu učenia, ktorý predstavil Jarvis, vychádza z rôznych životných situácií dospelých jednotlivcov s ich vlastnými skúsenosťami, úlohami a povinnosťami, ktoré s nimi súvisia.

Podľa Jarvisa sa učenie dospelých začína skúsenosťou alebo prostredníctvom skúsenosti, ktorá je vnímaná ako nesúrodá so zvyškom života. Jednotlivec je prostredníctvom učenia nútený hľadať odpoveď na prežitú diskrepanciu. V rámci procesu učenia je schopný vytvárať nové skúsenosti, na základe ktorých získava nové vedomosti a kompetencie.

SARAH MERRIAM

zhrnula všetky vyššie uvedené teórie o vzdelávaní dospelých do troch dimenzií:

- ANDRAGOGIKA, ktorá má byť umením a vedou o pomoci dospelým ľuďom pri učení.
- UČENIE ORIENTOVANÉ NA SEBA, konkrétne model zameraný na identifikáciu zdrojov využívaných dospelými v procese vzdelávania, vlastnosti učiacich sa, zručnosti potrebné na venovanie sa tomuto druhu vzdelávania, osobnostné charakteristiky učiacich sa jedincov.
- „TRANSFORMATÍVNA PERSPEKTÍVNA TEÓRIA“, teória, ktorá na základe analýzy kultúrnych procesov, ktoré sú základom produkcie významov, a myšlienkových štruktúr definuje, ako sa významy transformujú prostredníctvom reflexie, racionálneho diskurzu a emancipačných aktov.

TEÓRIA TRANSFORMATÍVNEHO UČENIA

Mezirow v rámci kritickej reflexie odhalil dôvody toho, ako a prečo dospelý človek žije, koná, myslí, miluje a nadväzuje vzťahy. Reflexia sa stáva prostriedkom, pomocou ktorého môžeme prekonať skreslenia a omyly, vymedzené referenčnými rámcami, ktoré podnecujú jedinca k mechanickému prijímaniu jedinej vízie reality, obmedzujú uhly pohľadu a integráciu nových skúseností. Schopnosť reflektovať sa stáva charakteristickým znakom dospelého človeka, ktorý je zrelý a zodpovedný, a stáva sa hlavným cieľom súčasného vzdelávania dospelých.

Mezirow, ktorý sa zamerl na význam reflexie v dospelosti, vypracoval v 80. rokoch teóriu transformačného učenia a poukázal na podmienky, za ktorých sa dospelí môžu počas svojho života neustále meniť a prejavovať. Teória transformatívneho učenia sa skladá z troch zložiek, ktoré umožňujú prijímanie vedomostí:

KRITICKÁ REFLEXIA

prináša zmenu perspektívy a určuje vyššie vedomie a pochopenie seba samého.

RACIONÁLNA DISKUSIA

diskusia s cieľom vyvrátiť nesprávne predpoklady a presvedčenia.

KLÚČOVÝ VÝZNAM SKÚSENOSTÍ

životný príbeh jednotlivca (čo robí, v čo verí, za čo je ochotný trpieť, ako reaguje na určité situácie).

Transformatívna teória sa zameriava na spôsob učenia sa o tom, ako vyjednávať a konať v súlade so svojimi cieľmi, hodnotami, pocitmi a významami, aby sme mali lepšiu kontrolu nad svojím životom a konali ako uvedomelí a sociálne zodpovední sociálni aktéri. Každý z nás, ako potvrdil Mezirow, má svoj vlastný referenčný rámec, konkrétne perspektívu významu zloženú zo základných predpokladov a očakávaní, ktoré slúžia ako filter a umožňujú nám chápať skúsenosti a ohraničujú a formujú očakávania, vnímanie a pocity. Referenčný rámec zahŕňa kognitívne, konatívne a emocionálne zložky a pozostáva z dvoch dimenzií: mentálnych návykov a uhlov pohľadu.

Mentálne návyky sú spôsoby myslenia a následne aj konania, ktoré nám umožňujú orientovať sa vo svete a interpretovať význam našich skúseností (kultúrne normy, štýly učenia, videnie sveta, vnímanie seba samého). Ich formuláciou je názor, ktorý zahŕňa schémy významov, ktoré ovplyvňujú úsudok, kategorizáciu objektov a kauzálne atribúcie. Nadobudnutie týchto schém a následne vlastného uhla pohľadu vedie jedinca k tomu, aby vnímal ako skreslenie reality každú interpretáciu, ktorá nezapadá do jeho štandardov.

Ako vysvetlil Mezirow, to všetko v skutočnosti spôsobuje, že človek má jedinečnú líniu konania, ktorú má tendenciu automaticky nasledovať a ktorá obmedzuje vnímanie reality a spôsobuje ťažkosti vo vzťahu k iným ľuďom.

Mezirow definoval transformatívne učenie ako transformačný prvok problematických referenčných rámcov, ktorého cieľom je dosiahnuť, aby boli tieto rámce inkluzívnejšie, reflexívnejšie, otvorennejšie, rozlíšiteľné a meniteľné.

Tento transformačný proces sa skladá z 10 fáz:

DEZORIENTUJÚCA DILEMA

01. Nový význam sa nezhoduje s predchádzajúcimi skúsenosťami.

SAMOHODNOTENIE

02. presvedčení a predpokladov, ktoré spájajú minulé skúsenosti s nedávnou dilemou.

KRITICKÉ HODNOTENIE HYPOTÉZ

03. Predchádzajúce hypotézy sa musia vyhodnotiť, kriticky korigovať a musí sa overiť ich platnosť. To umožňuje udržiavať myseľ vždy otvorenú novým informáciám.

UVEDOMENIE SI TOHO, ŽE TÚTO PREMENU ZAŽILI AJ INÍ

04. Rozprávanie sa o svojej nespokojnosti s inými.

SKÚMANIE NOVÝCH ÚLOH ALEBO ČINNOSTÍ

05. Pri učení môže jednotlivec vyhľadávať nové úlohy, ktoré sú v súlade s novými schopnosťami.

VYPRACOVANIE AKČNÉHO PLÁNU

06. Dôvera vo vlastné presvedčenie a chápanie a samostatné rozhodovanie.

07.

NADOBUDNUTIE VEDOMOSTÍ A KOMPETENCIÍ POTREBNÝCH NA REALIZÁCIU PLÁNU

Po prispôsobení doterajších presvedčení novým pohľadom plánujeme postup v novom smere.

08.

ODSKÚŠANIE PLÁNU

Experimentovanie s naučenými významami, vždy s ohľadom na možnosť nových perspektív.

09.

ROZVÍJANIE KOMPETENCIÍ A SEBAVEDOMIA PRI NOVÝCH ÚLOHÁCH

Pochopenie všetkých zmien, aktívna práca na získavaní nových skúseností.

10.

OPÄTOVNÉ ZAČLENENIE DO ŽIVOTA NA ZÁKLADE NOVÝCH PERSPEKTÍV

Po vypracovaní plánu získavame nové vedomosti a schopnosti potrebné na jeho realizáciu.

V transformatívnom procese Mezirow venoval osobitnú pozornosť sociokultúrnym dimenziám učenia vzhľadom na to, že vzťah a dialóg s ostatnými ovplyvňujú interpretáciu skúseností a budovanie, potvrdzovanie a preformulovanie ich významu.

V takomto kontexte sa transformačné učenie stáva epistemológiou toho, ako sa dospelí učia autonómne myslieť, samostatne uvažovať a vyhodnocovať dôvody, na základe ktorých formulujú úsudok (2016); stáva sa prostriedkom oslobodenia dospelého od štruktúrovania významových rámcov a paradigiem, ktoré si bezvýhradne osvojil v priebehu svojej osobnej, vzdelávacej a profesionálnej histórie. Ako vysvetlil Mezirow, učenie predstavuje konštrukciu významov, ktorá je spôsobom, akým by sa dospelí mali učiť a mali by mať aj nástroje na udržanie svojej potreby učiť sa počas celého života.

Vzdelávanie dospelých funguje prostredníctvom podpory perspektívy celoživotného vzdelávania, v ktorom sa vzdelávanie stáva prostriedkom kompenzácie/konsolidácie vedomostí a kompetencií, ale najmä prostriedkom osobného rastu a transformačných príležitostí.

Transform Me: Developing Social Inclusion of Adults As Transformational Learners

Koordinátor
projektu

GUZELBAHCE HALK EGITIMI MERKEZI
MUDURLUGU

TURECKO

www.guzelbahcehem.meb.k12.tr

Partneri
projektu

EduVita

TALIANSKO

www.eduvita.it

TOPCOACH

SLOVENSKO

www.topcoach.sk

VEDOMA

SLOVINSKO

www.vedoma.si

PROJEKT Č. 2022-1-TR01-KA210-ADU-000083564

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej komisie. Podpora Európskej komisie na vydanie tejto publikácie nepredstavuje schválenie jej obsahu, ktorý vyjadruje výlučne názory jej autorov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.